

Vzdelávanie žiakov so zdravotným znevýhodnením v bežných triedach základnej školy – inkluzívne vzdelávanie

ÚVOD

Základná škola zabezpečuje podmienky na vzdelávanie žiakov so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami tak, aby mali rovnocenný prístup vo vzdelávaní, a to v zmysle § 94 ods. 1 a § 2 písmeno s) zákona č. 245/2008 Z. z. v školskej integrácii, t. j. v triede alebo výchovnej skupine spolu s ostatnými deťmi alebo žiakmi školy. Pri výchove a vzdelávaní žiakov s vývinovými poruchami učenia (ďalej len **VPU**) sa postupuje v súlade s platnou legislatívou podľa *Vzdelávacieho programu pre žiakov s vývinovými poruchami učenia*.

Tento vzdelávací program je súčasťou Štátneho vzdelávacieho programu pre jednotlivé stupne vzdelávania. Pre výchovno – vzdelávací proces žiakov s VPU platia všetky ustanovenia uvedené v Štátnom vzdelávacom programe pre žiakov s VPU.

Vzdelávací program pre žiakov s VPU charakterizuje ich výchovu a vzdelávanie a objasňuje a vysvetľuje špecifické potreby a požiadavky na komplexnú odbornú starostlivosť o takýchto žiakov. V týchto prípadoch je potrebné zvoliť a zo strany školy zabezpečiť úpravu podmienok, foriem, metód pedagogickej a výchovnej práce a tiež optimálny prístup vo výchove a vzdelávaní žiaka s VPU a súčasne rešpektovať úpravy, vyplývajúce z prítomných porúch učenia nielen vo vzdelávaní, ale aj v hodnotení a klasifikácii.

Princípy a ciele výchovy a vzdelávania

Naším princípom je, aby každý žiak v škole zažil úspech. Pri realizácii výchovno – vzdelávacieho procesu intaktných aj integrovaných žiakov použijeme princíp rovnosti, humánosti, individuálneho prístupu, rešpektovania osobnosti.

Cieľom vzdelávania žiakov so ŠVVV a VPU je pripraviť ich na vzdelávanie na akejkoľvek strednej škole s prihliadnutím na ich schopnosti a možnosť vykonávať zvolenú profesiu. Žiaci s VPU plnia rovnaké ciele vzdelávania ako ostatní žiaci základných škôl v primárnom a nižšom strednom vzdelávaní.

Stupeň vzdelania

- **ISCED 1** - primárne vzdelávanie – 1. stupeň základnej školy,
- **ISCED 2** - nižšie stredné vzdelávanie. – 2. stupeň základnej školy.

Profil absolventa

Osvojené kľúčové kompetencie absolventa základnej školy zodpovedajú profilu absolventa primárneho a nižšieho stredného stupňa školského vzdelávania v základnej škole.

Pedagogické stratégie

Školský špeciálny pedagóg poskytne odbornú intervenciu žiakom s VPU, rodičom a zamestnancom školy bude poskytovať odborné poradenstvo v oblasti vzdelávania žiakov s VPU. Triedny/a učiteľ/ka oboznámi všetkých vyučujúcich so závermi odborných vyšetrení (psychologickom, špeciálnopedagogickom, logopedickom) i s diagnózami, uvedenými v správach z týchto vyšetrení. Jednotliví vyučujúci pedagógovia sa dôkladne oboznámia so

správami a najmä s odporúčaniami pre výchovno – vzdelávací proces žiakov s VPU, takisto s Individuálnym výchovno – vzdelávacím programom konkrétneho žiaka. Úzko spolupracujú so školským psychológom, školským špeciálnym pedagógom, príp. so školským logopédom, rovnako aj so špeciálnym pedagógom poradenského zariadenia, ktorého je žiak klientom.

Zabezpečenie výučby pre žiakov so zdravotným znevýhodnením

Základná škola zabezpečuje integrované vzdelávanie žiakov so zdravotným znevýhodnením (ďalej len **ZZ**) :

- ✓ ŠVVP a VPU,
- ✓ s poruchou aktivity a pozornosti (ADHD, ADD),

Charakteristika výchovy a vzdelávania žiakov s VPU

Podľa tohto vzdelávacieho programu sa vzdelávajú žiaci, ktorí majú diagnostikované špecifické vývinové poruchy učenia (VPU). Medzinárodná klasifikácia chorôb, 10. revízia (**MKCH-10**) v kategórii Poruchy psychického vývinu (**F 80-89**) samostatne vymedzuje špecifické poruchy školských zručností (**F 81**) a rozlišuje: **F 81.0** špecifickú poruchu čítania (u nás označovanú termínom dyslexia), **F 81.1** špecifickú poruchu hláskovania (doslovný preklad z angl. spelling disorder, u nás ju nazývame dysortografia), **F 81.2** špecifickú poruchu aritmetických schopností (dyskalkúlia), **F 81.3** zmiešanú poruchu školských zručností (súčasný výskyt dyskalkúlie s dyslexiou alebo dysortografiou), **F 81.8** iné vývinové poruchy školských zručností (uvádza sa dysgrafia) a **F 81.9** nešpecifikovanú vývinovú poruchu školských zručností (neschopnosť učiť sa). Pre všetky uvedené poruchy platí, že sa objavujú od raného štádia osvojovania si danej zručnosti.

V MKCH – 10 (1992) sú do skupiny pervazívnych vývinových porúch zahrnuté tieto diagnostické kategórie: detský autizmus (F84.0), atypický autizmus (F84.1), Rettov syndróm (F84.2), iná dezintegratívna porucha v detstve (F84.3), hyperaktívna porucha spojená s mentálnou retardáciou a stereotypnými pohybmi (F84.4), **Aspergerov syndróm (F84.5)**, iné pervazívne vývinové poruchy (F84.6), nešpecifikovaná pervazívna vývinová porucha (F84.9).

Rámcový obsah vzdelávania predmetu RŠF

Cieľom predmetu RŠF je v maximálnej miere podporiť rozvoj špecifických funkcií ako predpokladu k úspešnému zvládnutiu čítania, písania a počítania. Ciele tohto predmetu sú rozpracované v tematických výchovno-vzdelávacích plánoch v predmete slovenský jazyk a literatúra pre každý ročník 1. stupňa základnej školy ISCED 1 a pre 2. stupeň základnej školy ISCED 2.

Cieľom špeciálnopedagogickej reedukácie je odstrániť alebo aspoň zmierniť VPU a eliminovať edukačné nedostatky, ktoré z nich vyplývajú.

Sekundárnym cieľom RŠF je prevencia vzniku porúch správania ako následku neúspechu v komunikácii a v osvojovaní si gramotnosti. V širšom meradle podporuje RŠF sociálnu a edukačnú adaptáciu a integráciu detí a mládeže s VPU do spoločnosti.

Čiastkové ciele a obsah predmetu RŠF vychádzajú z psychologической, špeciálnopedagogickej a logopedickej diagnostiky.

Cieľ: pripraviť žiakov na vzdelávanie na akejkoľvek strednej škole s prihliadnutím na ich schopnosti a možnosť vykonávať zvolenú profesiu.

Odporúča sa zaradenie predmetu **komunikačné kompetencie** alebo predmetu, ktorého obsahom sú grafomotorické zručnosti, manuálne zručnosti, zhotovovanie mnemotechnických

a kompenzačných pomôcok. Voliteľné predmety v školskom vzdelávacom programe sa v prípade potreby začleneným žiakom posilnia predmetmi ako Rozvíjanie špecifických funkcií, prvého cudzieho jazyka a podobne.

Všeobecným cieľom predmetu, ktorý sa prebieha každým ročníkom je rozširovanie funkčnej komunikácie v kategóriách:

- žiadanie osobných potrieb,
- reakcie na správanie iných ľudí,
- komentovanie,
- žiadanie informácií,
- vyjadrovanie pocitov,
- vyjadrovanie prosociálnych postojov.
- budovať schopnosti empatie,
- vytvárať kognitívnu bázu na rozvíjanie primeraného správania, odrážajúceho očakávanie okolia,
- vyjadrovať sa primerane v obchode,
- byť schopný pýtať sa (dávať otázky),
- primerane sa vyjadrovať o počasí,
- chápať, čo znamená: koniec - začiatok,
- dokázať si zvoliť vhodný televízny program.

Sekundárnym cieľom predmetu je zmierňovanie prejavov problémového správania.

Všeobecné odporúčania pre postup učiteľa žiaka s VPU vo výchovno-vzdelávacom procese

Vo výchovno-vzdelávacom procese učiteľ:

- akceptuje žiaka s VPU a rešpektuje špecifiká jeho osobnosti;
- rešpektuje správanie žiaka spôsobené jeho narušením;
- podporuje a taktne usmerňuje jeho spôsoby sebarealizácie;
- povzbudzuje žiaka a vytvára príležitosti pre pozitívne hodnotenie;
- stimuluje rozvíjanie tých schopností, ktoré v dôsledku narušenia nie sú dostatočne vyvinuté;
- podporuje všetky snahy žiaka o ústnu i písomnú komunikáciu a vedie ku komunikatívnosti i ostatných spolužiakov;
- žiakovi dôveruje a oslovuje ho rovnakým spôsobom ako ostatných spolužiakov;
- poskytuje žiakovi podnety na hodnotiace myslenie a vedie ho k primeranému sebahodnoteniu;
- vedie žiaka k samostatnosti a pozitívnym prístupom zvyšuje jeho sebadôveru;
- kladie na žiaka primerané požiadavky, nezľavuje v nárokoch a neoslobodzuje ho od činností, ktoré môže s individuálnou pomocou učiteľa alebo spolužiakov zvládnuť;
- zachováva diskretnosť o problémoch žiaka s VPU a nereferuje o nich pred inými žiakmi, či rodičmi;

Vo výchovno-vzdelávacom procese učiteľ zohľadňuje špecifiká osobnosti a poznávacích procesov žiaka s VPU, ktoré môžu byť prítomné, napr.:

- ťažkosti pri niektorých myšlienkových operáciách;
- pomalé tempo zapamätávania a narušenie pamäti;
- motorická instabilita;
- nedostatky vo vývine psychomotorických zručností.
- znížená miera koncentrácie a vytrvalosti pozornosti;

- neadekvátne emocionálne reakcie;
- zvýšená unaviteľnosť;
- znížená sebadôvera;
- nerovnomerné výkony a i.

K zmierneniu prejavov a dôsledkov vyššie uvedených negatívnych vplyvov na vzdelávanie v triede zabezpečí vyučujúci žiakovi nasledujúce podmienky:

- umiestni žiaka v triede tak, aby mohol vnímať výklad učiteľa všetkými zmyslami;
- do lavice posadí žiaka s takým spolužiakom, ktorý bude schopný a ochotný v prípade potreby pomôcť,
- v prípade potreby k práci so žiakom prizve špeciálneho pedagóga,
- pracovný postup vo výchovno-vzdelávacom procese konzultuje so školským špeciálnym pedagógom,
- pri práci so žiakom používa vhodné pomôcky (po dohode so špeciálnym pedagógom) a učí ho s nimi pracovať aj samostatne,
- a ďalšie podmienky podľa konkrétnych odborných odporúčaní (z poradenského zariadenia a školského špeciálneho pedagóga).

Pre porozumenie a osvojenie preberaného učiva učiteľ:

- používa efektívne stratégie učenia,
 - pracuje s námetom v takom rozsahu, ktorý je primeraný veku a mysleniu žiaka.
- V individuálnych prípadoch konzultuje rozsah učiva so špeciálnym pedagógom.
- pri vyučovaní využíva skúsenosti žiaka a nadväzuje na ne,
 - nové pojmy vždy vysvetlí a objasní ich v rôznych súvislostiach,
 - využíva názorný materiál a poskytuje žiakovi možnosť manipulácie s ním,
 - nové učivo usporiada po krokoch a dodržiava postupnosť od jednoduchého k zložitejšiemu,
 - systematicky sa venuje žiakovi individuálne, aby žiak postupne preberal celé učivo,
 - poskytne žiakovi dostatok možností na precvičovanie a osvojenie učiva,
 - priebežne si overuje ako žiak porozumel učivu alebo úlohe,
 - pri skúšaní a overovaní vedomostí žiaka volí formu písanú, ústnu i praktickú – uprednostňuje tú formu, ktorú v aktuálnom čase, prípadne aj pre konkrétny druh úloh
 - odporúča poradenské zariadenie,
 - otázky a úlohy zadáva tak, aby žiak mohol odpovedať jednoznačne,
 - pri skúšaní a hodnotení žiaka si overí, či žiak porozumel zadanej úlohe.

Pri vzdelávaní žiaka s VPU je nevyhnutná úzka spolupráca školy a rodiny, vytvorenie atmosféry spoločnej zodpovednosti a ujasnenia cieľov i postupov vedúcich k ich dosiahnutiu.

V priebehu nižšieho sekundárneho vzdelávania je potrebné pomôcť žiakovi s VPU pri jeho profesionálnej orientácii a tým prispieť k jeho úspešnému sociálnemu začleneniu.

Špecifiká výchovy a vzdelávania žiakov s poruchou aktivity a pozornosti

Základom pre špecifický postup pri vzdelávaní žiakov s poruchou aktivity a pozornosti je vytvorenie pozitívneho vzťahu medzi učiteľom a žiakom. Vzdelávanie žiaka s poruchou aktivity a pozornosti si vyžaduje koordinovaný tímový prístup učiteľa, špeciálneho pedagóga, rodiča. Špecifiká vzdelávania uplatňujeme v individuálnom rozsahu a podľa individuálnych potrieb žiakov vo všetkých formách vzdelávania nasledovne:

Všeobecné ciele vzdelávania v jednotlivých vzdelávacích oblastiach a kompetencie sa prispôbujú individuálnym osobitostiam žiakov s poruchou aktivity a pozornosti.

Žiak s poruchou aktivity a pozornosti, ktorý nemôže plniť požiadavky príslušných vzdelávacích oblastí a štandardov, sa vzdeláva podľa individuálneho vzdelávacieho programu.

Voliteľné hodiny je možné využiť aj na intenzívne vzdelávanie v určitej vzdelávacej oblasti v rámci individuálneho vzdelávacieho programu žiaka.

V prípade individuálnej integrácie v bežnej triede základnej školy môže na vyučovacích hodinách podľa potreby pracovať so žiakom s poruchou aktivity a pozornosti školský špeciálny pedagóg a to individuálne podľa individuálneho vzdelávacieho programu žiaka. Obsah, formy a postup svojej činnosti konzultuje s príslušným učiteľom.

Školský špeciálny pedagóg v rámci vyučovania pracuje individuálne so žiakom, resp. so skupinkou vybraných žiakov s cieľom systematickej, intenzívnej korekcie, terapie alebo reedukácie.

Pri vyučovaní žiakov s poruchou aktivity a pozornosti môže učiteľ stanoviť dĺžku a štruktúru vyučovacej hodiny flexibilne, zohľadňujúc psychický stav, správanie a potreby žiakov, ktoré sú dôsledkom stanovenej diagnózy.

Vo vyučovaní žiakov s poruchou aktivity a pozornosti, u ktorých sa predpokladá, že po ukončení vzdelávania v základnej škole budú pokračovať vo vzdelávaní v stredných odborných školách, sa na 2. stupni základnej školy odporúča vo všetkých ročníkoch vyučovať predmety zo vzdelávacej oblasti Človek a svet práce.

Žiakovi s poruchou aktivity a pozornosti nemožno znížiť známku pri hodnotení učebných výsledkov alebo správania, pokiaľ sú nedostatočné učebné výsledky alebo nevhodné prejavy správania dôsledkom stanovenej diagnózy. K hodnoteniu a klasifikácii správania žiaka s diagnostikovanou poruchou aktivity a pozornosti zníženou známkou zo správania možno pristúpiť len po odbornom posúdení a odporúčení tohto postupu príslušným poradenským zariadením a to na základe takých prejavov správania žiaka, ktoré sú závažným porušením školského poriadku, ako napr. neospravedlnené hodiny, fyzické ublíženie iným osobám a pod.

Pri hodnotení učebných výsledkov aj správania sa kladie dôraz na motivačnú zložku hodnotenia.

Rámcové učebné plány

Rámcové učebné plány sú totožné s rámcovými učebnými plánmi podľa Štátneho vzdelávacieho programu pre 1. stupeň základnej školy ISCED 1 a podľa Štátneho vzdelávacieho programu pre 2. stupeň základnej školy ISCED 2 s nasledovnými špecifikami:

a) Na vyučovaní cudzích jazykov a vyučovacích predmetov zo vzdelávacej oblasti Človek a svet práce sa trieda môže deliť na dve skupiny podľa podmienok školy.

b) Do školského vzdelávacieho programu si školy, okrem iných predmetov, podľa potreby zaraďujú aj špecifické predmety zameraných na korekciu, terapiu a reedukáciu dôsledkov zdravotného znevýhodnenia žiakov, napr. tvorivé písanie, tvorivé čítanie, pohybová výchova, terapeutické a korektívne cvičenia.

c) Na vyučovaní špecifických predmetov, zameraných na korekciu, terapiu a reedukáciu dôsledkov zdravotného znevýhodnenia žiakov, sa môže trieda deliť na dve skupiny podľa podmienok školy.

Podmienky prijímania

Do základnej školy (špeciálna škola, špeciálna trieda, školská integrácia) sa žiak s VPU, poruchou pozornosti a aktivity prijíma na základe psychologickkej a špeciálnopedagogickej a logopedickej diagnostiky v centre špeciálnopedagogického poradenstva (CŠPP) alebo v centre pedagogickopsychologického poradenstva a prevencie (CPPP a P). V prípade potreby môže poradenské zariadenie priamo, alebo na základe podnetu školy, vyžadovať aj odbornú lekársku

diagnostiku alebo diagnostiku odborného zdravotníckeho zamestnanca (neurológ, psychiater, foniater, ORL, klinický logopéd a pod.).

O prijatí dieťaťa rozhoduje riaditeľ školy na základe písomnej žiadosti zákonného zástupcu a písomného vyjadrenia zariadenia výchovného poradenstva a prevencie (CŠPP a CPP), vydaného na základe diagnostického vyšetrenia dieťaťa. „Riaditeľ školy pred prijatím dieťaťa so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami do školy so vzdelávacím programom pre žiakov so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami poučí zákonného zástupcu o všetkých možnostiach vzdelávania jeho dieťaťa.“ (§ 61 ods.1 zákona č. 245/2008 Z.z.). Riaditeľ školy je povinný informovať v prvom kontakte rodičov o podmienkach prijatia (písomná žiadosť rodiča, správy z odborných vyšetrení z príslušného poradenského zariadenia, spolupráca so školským špeciálnym pedagógom).

Ak sa špeciálne výchovno-vzdelávacie potreby žiaka prejavujú po jeho prijatí do školy a žiak ďalej navštevuje školu, do ktorej bol prijatý, jeho ďalšie vzdelávanie ako vzdelávanie žiaka sa mu zabezpečí po predložení písomnej žiadosti zákonného zástupcu žiaka o zmenu formy vzdelávania a vyplneného Návrhu na prijatie predloženého riaditeľovi školy.

Vzdelávacie oblasti

Obsah vzdelávania žiakov so ZZ, konkrétne žiakov s VPU je rovnaký ako obsah vzdelávacích oblastí príslušných predmetov pre štátny vzdelávací program žiakov základných škôl.

Vzdelávacie oblasti sú však doplnené o oblasť **ŠPECIÁLNOPEdagogická PODPORA**, do ktorej sú zaradené **špecifické vyučovacie predmety**:

- ❖ **rozvíjanie špecifických funkcií (RŠF)**
- ❖ **terapeuticko-korekčné cvičenia (TKC)**

Obsah vzdelávania RŠF, teda obsah aktivít, ktoré vykonáva špeciálny pedagóg musí byť v súlade s mentálnymi a komunikačnými schopnosťami žiaka bez ohľadu na fyzický vek.

Obsah ILI musí byť v súlade s aktuálnymi mentálnymi a komunikačnými schopnosťami žiaka bez ohľadu na fyzický vek.

Vzdelávacie štandardy

Vzdelávacie štandardy pre žiakov so ZZ sú rovnaké ako pre žiakov bez zdravotného znevýhodnenia primárneho alebo nižšieho stredného vzdelávania v základnej škole.

Čiastočné plnenie jednotlivých výkonov vzdelávacieho štandardu je potrebné zaznamenať v Individuálnom vzdelávacom programe žiaka. Dosiahnuté výkony sú limitované samotným narušením komunikačnej schopnosti a VPU, a preto **nemôžu byť ustanovené štandardy pre špecifický vyučovací predmet RŠF a TKC**.

Okrem toho pre žiakov so zdravotným znevýhodnením zaradíme ďalšie špecifické predmety zamerané na korekciu, terapiu a reedukáciu dôsledkov zdravotného znevýhodnenia žiakov, napríklad: *tvorivé písanie, tvorivé čítanie, rozvíjanie sociálnych zručností, dramatická výchova, terapeutické a korektívne cvičenia*.

Individuálny výchovno-vzdelávací program

Žiaci s vyššie uvedeným postihnutím majú vypracovaný Individuálny výchovno-vzdelávací program. Základná škola prostredníctvom IVVPr zabezpečuje úpravu podmienok, foriem, metód a prístupu vo výchove a vzdelávaní žiaka so zdravotným znevýhodnením a

rešpektujeme úpravy vyplývajúce z prítomných porúch nielen vo vzdelávaní, ale i v hodnotení a klasifikácii.

IVVPr vypracováva triedny učiteľ v spolupráci so školským špeciálnym pedagógom, prípadne ďalšími zainteresovanými odbornými pracovníkmi podľa potreby a so školským zariadením výchovného poradenstva a prevencie. V prípade potreby sa žiakovi so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami prispôsobí obsah a formy vzdelávania v jednom alebo viacerých vyučovacích predmetoch. V tom prípade vypracuje vyučujúci daného predmetu v spolupráci so špeciálnym pedagógom ako súčasť IVVP *Úpravu učebných osnov konkrétneho predmetu*. Úprava sa vypracuje len pre predmety, v ktorých nemôže žiak postupovať podľa učebných osnov daného ročníka. IVVP je súčasťou povinnej dokumentácie žiaka so ŠVVP, individuálne integrovaného v bežnej triede základnej školy.

Individuálny vzdelávací program obsahuje:

- Základné informácie o žiakovi a vplyve jeho diagnózy na výchovno-vzdelávací proces;
- Požiadavky na úpravu prostredia školy a triedy;
- Modifikáciu učebného plánu a učebných osnov;
- Aplikáciu špeciálnych vzdelávacích postupov;
- Špecifické postupy hodnotenia učebných výsledkov žiaka;
- Špecifiká organizácie a foriem vzdelávania;
- Požiadavky na zabezpečenie kompenzačných pomôcok a špeciálnych učebných pomôcok;
- Zabezpečenie servisu odborníkov – špeciálneho pedagóga, psychológa (CPPPaP, ČŠPP) a iných podľa potreby, na základe odporúčania školského poradenského zariadenia.

IVVPr podpisuje: riaditeľ školy, triedny učiteľ, školský špeciálny pedagóg, zákonný zástupca žiaka.

Dĺžka a špecifiká výchovy a vzdelávania

V prípade potreby sa dĺžka vzdelávania žiakom so zdravotným znevýhodnením predĺži až o dva roky (§ 97 ods. 2 zákona č. 245/2008 Z.z.) v prípade školskej integrácie individuálne, rozložením obsahu vzdelávania v súlade s individuálnym vzdelávacím programom (pri uplatnení § 94 ods. 3 zákona č. 245/2008 Z.z.).

V prípade potreby sa pre žiakov so zdravotným znevýhodnením zvýši počet voliteľných hodín o 1 až 3 hodiny týždenne. Pri vyučovaní žiakov s poruchou aktivity a pozornosti sa dĺžka a štruktúra vyučovacej hodiny stanovuje flexibilne, zohľadňuje sa psychický stav, správanie a potreby žiakov.

Vo výnimočnom prípade môže byť žiak so závažnou formou poruchy aktivity a pozornosti na základe lekárskeho odporúčania na určitý čas podľa § 24 zákona č. 245/2008 Z. z. oslobodený od povinnosti dochádzať do školy, pričom sa mu v súlade s týmto zákonom poskytuje individuálne vzdelávanie.

Formy výchovy a vzdelávania

Základná škola poskytuje žiakom s VPU stupeň vzdelávania ISCED 1 a ISCED 2, uplatňuje pri vzdelávaní týchto žiakov tú formu organizácie výchovy a vzdelávania podľa § 54 zákona č. 245/2008 Z. z., prostredníctvom ktorej mu pre nich prijateľným spôsobom zabezpečí získanie príslušného stupňa vzdelania. K výberu formy vzdelávania žiakov s VPU pristupuje

individuálne, podľa výsledkov špeciálnopedagogickej, psychologickej, prípadne inej odbornej diagnostiky.

Spolupráca s rodičmi a inými subjektmi

Základná škola systematicky spolupracuje v súvislosti s edukáciou žiakov so zdravotným znevýhodnením s centrami pedagogicko-psychologického a špeciálnopedagogického poradenstva, s Okresným úradom – odborom školstva v Prešove, so Štátnym pedagogickým ústavom v Bratislave. V súvislosti so zabezpečením edukácie týchto žiakov sa kooperuje aj so zákonnými zástupcami v takom rozsahu, aby žiak so ZZ dosahoval čo najoptimálnejšie vzdelávacie výsledky.

Priestorové a materiálno-technické podmienky školy

Podmienky pre povinné materiálno-technické a priestorové zabezpečenie sú definované v Štátnom vzdelávacom programe pre 1. stupeň základnej školy ISCED 1 a v Štátnom vzdelávacom programe pre 2. stupeň základnej školy ISCED 2.

Organizačné podmienky na výchovu a vzdelávanie

Pri organizácii podmienok v jednotlivých formách vzdelávania žiakov so ZZ je potrebné postupovať *individuálne* podľa výsledkov špeciálnopedagogickej a logopedickej diagnostiky, v spolupráci so zákonnými zástupcami, školským logopédom alebo školským špeciálnym pedagógom a príslušným školským zariadením výchovného poradenstva a prevencie (CŠPP, CPPPaP).

Povinné personálne zabezpečenie výchovy a vzdelávania

Okrem povinného personálneho zabezpečenia platného podľa štátneho vzdelávacieho programu pre žiakov s VPU pre primárne a nižšie stredné vzdelávanie, schváleného 5. 5. 2016 je potrebné, aby v škole, v ktorej sú vzdelávaní žiaci s VPU pôsobil školský logopéd, školský špeciálny pedagóg a asistent učiteľa. Učiteľ, školský špeciálny pedagóg a psychológ z C ŠPP alebo CPPPaP tvoria tím rovnocenných odborníkov. Starostlivosť žiakom v zmysle intervencie a poradenstva pedagógom a rodičom poskytuje školský špeciálny pedagóg.

Vnútorňý systém kontroly a hodnotenia

Hodnotenie vzdelávacích výsledkov žiakov

Pri hodnotení učebných výsledkov žiakov so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami sa berie do úvahy možný vplyv zdravotného znevýhodnenia žiaka na jeho školský výkon, v súlade s dodržiavaním Metodického pokynu č. 22/2011 na hodnotenie žiakov základnej školy (Príloha č.2 k metodickému pokynu – Zásady hodnotenia žiaka so zdravotným znevýhodnením začleneného v základnej škole) schváleného MŠ SR pod číslom 2011-3121/12824:4-921 zo dňa 1.5.2011.

Súčasťou dokumentácie individuálne začleneného žiaka na našej základnej škole je aj portfólio, ktoré obsahuje práce žiaka z individuálnej špeciálnopedagogickej intervencie, ktorá sa začleneným žiakom na našej škole systematicky poskytuje.

Všeobecné zásady hodnotenia žiaka s VPU

1. Pri hodnotení učebných výsledkov žiaka s VPU učiteľ rešpektuje jeho psychický a fyzický zdravotný stav, druh a závažnosť poruchy, ktorá má vplyv na úroveň a výsledky práce žiaka v príslušnom predmete.

2. Učiteľ posudzuje učebné výsledky žiaka objektívne a primerane náročne, pričom prihliada aj na jeho vynaložené úsilie, svedomitosť, individuálne schopnosti, záujmy a na predpoklady jeho ďalšieho vzdelávania po ukončení povinnej školskej dochádzky. Pri hodnotení učebných výsledkov žiaka kladie dôraz na jeho individuálne schopnosti, ktoré sú základom jeho pracovnej a sociálnej integrácie.

3. Pri hodnotení a klasifikácii žiaka je nevyhnutné postupovať podľa odporúčaní špeciálneho pedagóga.

4. O spôsobe a možnostiach hodnotenia a klasifikácie triedny alebo vyučujúci učiteľ informuje zákonného zástupcu žiaka s VPU po konzultácii so špeciálnym pedagógom.

5. Pri hodnotení žiaka s VPU učiteľ taktne posudzuje úroveň jeho vedomostí nielen v porovnaní s rovesníkmi, ale najmä v porovnaní s uplynulým obdobím vzhľadom na predchádzajúce výkony samotného žiaka.

Podmienky na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia v škole

Podmienky na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia v škole sú definované v Štátnom vzdelávacom programe pre 1. stupeň základnej školy ISCED 1 a v Štátnom vzdelávacom programe pre 2. stupeň základnej školy ISCED 2. Najmä u žiakov so závažnejšími formami poruchy aktivity a pozornosti zabezpečíme zvýšenie ochrany fyzickej bezpečnosti samotného žiaka a jeho spolužiakov. Žiak bude pod stálym pedagogickým dozorom (s výnimkou dozoru v sociálnych zariadeniach).

Podporné opatrenia pre žiakov na základnej škole

1. Čo sú podporné opatrenia

Podporné opatrenia sú **organizované a cielene nastavené formy pomoci**, ktoré škola poskytuje žiakom s rôznymi potrebami. Ich cieľom je, aby sa žiak mohol **úspešne učiť, rozvíjať svoje schopnosti a participovať na vyučovaní**.

- Nejde o trest alebo zvýhodňovanie – ide o **prispôsobenie vyučovania potrebám žiaka**.
- Opatrenia sú **časovo flexibilné**, môžu byť krátkodobé alebo dlhodobé, podľa potrieb dieťaťa.
- Podporné opatrenia sú definované aj v legislatíve: **Zákon č. 245/2008 Z. z. o výchove a vzdelávaní („školský zákon“)** – § 145a ods. 1 (podporneopatrenia.minedu.sk).

2. Ktorým žiakom sú určené

Podporné opatrenia sú určené žiakom, ktorí majú:

1. **Špecifické vzdelávacie potreby** – napr. poruchy učenia, dyslexia, dyskalkúlia.
2. **Ťažkosti v komunikácii** – obmedzená slovná zásoba, logopedické problémy, slabé verbálne zručnosti.
3. **Senzorické alebo pohybové problémy** – oslabená motorika, problémy s koordináciou, skrížená lateralita, senzorická precitlivosť.
4. **Psychosociálne potreby** – úzkosť, nízke sebavedomie, stres, problémy so spoluprácou v kolektíve.
5. **Žiaci s odlišným sociálnym alebo kultúrnym zázemím** – jazyková bariéra, adaptačné ťažkosti.

Prehľad podporných opatrení je dostupný aj na stránke NIVaM: [Podporné opatrenia pre deti a žiakov](#)

3. Typy podporných opatrení

A) Pedagogické opatrenia

- Úprava vyučovacích metód (napr. používanie vizuálnych pomôcok, kompenzačné pomôcky, tabuľky, kalkulačka, rozdelenie úloh do menších krokov).
- Zabezpečenie individuálneho prístupu (napr. doučovanie, individuálne zadania).
- Upravené hodnotenie (napr. viac času na písomky, zníženie počtu úloh).

B) Sociálno-emočné opatrenia

- Rozvoj sociálnych zručností (komunikácia, riešenie konfliktov, empatia).
- Podpora sebavedomia a motivácie.
- Poradenský rozhovor so školským psychológom
- Pomoc pri zvládaní stresu a úzkosti.

C) Logopedická a jazyková podpora

- Cílený nácvik reči a výslovnosti.
- Rozvoj slovnej zásoby a porozumenia textu.
- Pomoc pri čítaní a písaní, ak sú ovplyvnené rečovými zručnosťami.

D) Pohybová a senzorická podpora

- Cvičenia na jemnú a hrubú motoriku.
- Nácvik koordinácie ruka–oko, orientácie v priestore.
- Úprava prostredia pri senzorickej precitlivenosti/ADHD (napr. obmedzenie hluku, svetla).

4. Ako sa podporné opatrenia plánujú

1. **Identifikácia potrieb žiaka** – učiteľ, školský psychológ alebo špeciálny pedagóg sleduje prejavy žiaka.
2. **Návrh opatrení** – určenie konkrétnych metód, nástrojov a pomôcok.
3. **Implementácia** – zavedenie opatrení do vyučovania, individuálne alebo skupinovo odborný zamestnanec po konzultácii s pedagogickým zamestnancom.
4. **Monitorovanie účinnosti** – priebežné sledovanie pokroku žiaka, úprava opatrení podľa potreby.
5. **Spolupráca s rodičmi** – informovanie rodičov o opatreniach a výsledkoch, zapojenie do domáceho prostredia, spolupráca rodič–škola.
6. Proces poskytovania opatrení podľa MŠVVaM SR: [Poskytovanie podporných opatrení](#)

5. Úloha učiteľa a odborných zamestnancov

- **Učiteľ**: priebežne pozoruje žiaka, prispôsobuje vyučovanie, komunikuje s odborníkmi a rodičmi.
- **Školský psychológ / špeciálny pedagóg**: vykonáva diagnostiku, odporúča opatrenia, poskytuje nácvik a podporu.
- **Rodičia**: podporujú dieťa doma, spolupracujú na sledovaní účinnosti opatrení.
- Metodická podpora od NIVaM: [NIVaM – podpora školám](#)

6. Hlavný cieľ podporných opatrení

- Žiak sa cíti **bezpečne a podporovane**.
- Rozvíja svoje **sociálne, emočné, rečové, pohybové a kognitívne schopnosti**.
- Úspešne sa zapája do vyučovania a **dosahuje svoje vzdelávacie ciele**.

7. Katalóg podporných opatrení

- Schválený MŠVVaM SR, posledná verzia platná od **1. 9. 2024**.
- Obsahuje **21 konkrétnych podporných opatrení**, ktoré sa týkajú:

- úpravy cieľov, metód a foriem vyučovania,
 - rozvoja pohybovej schopnosti, zmyslového vnímania, komunikačných, kognitívnych a sociálnych zručností,
 - doučovania a cieleného učenia,
 - pomoci pri osvojovaní vyučovacieho jazyka školy,
 - podpory sociálneho zaradenia a ďalšie.
- Oficiálny katalóg: [Katalóg podporných opatrení MŠVVaM SR](#)